

עודכן ב- 27/04/2009 10:15

האוצר: האוניברסיטאות יאבדו את שליטתן בות"ת

לפי ההצעה, רק שניים מתוך שבעת החברים יהיו פרופ' מהאוניברסיטאות, וארבעה נוספים יהיו "נציגי ציבור" שייבחרו על ידי ועדה ציבורית

מאת [עפרי אילני](#)

נציגי מערכת ההשכלה הגבוהה יאבדו את הרוב השמור להם כיום בות"ת (הועדה לתכנון ולתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה) - כך קובעת הצעת חוק ההסדרים שניסח משרד האוצר.

לפי ההצעה, הרכבה של ות"ת ישתנה: רק שניים מתוך שבעת החברים יהיו פרופסורים מהאוניברסיטאות, וארבעה מתוך השבעה יהיו "נציגי ציבור" שייבחרו על ידי ועדה ציבורית. ות"ת היא הגורם הקובע את חלוקת תקציב המדינה המופנה למוסדות להשכלה גבוהה. לפיכך, משמעות השינוי היא שהאוניברסיטאות יאבדו את שליטתן על תקציב ההשכלה הגבוהה.

לפי ההצעה, גם יו"ר ות"ת יהיה אחד מנציגי הציבור. זהו שינוי משמעותי לעומת המצב כיום, שבו יו"ר ות"ת הוא פרופ' מאחת האוניברסיטאות, והוועדה מורכבת מארבעה פרופסורים, איש סגל בכיר מאחת המכללות ושני "נציגי ציבור" מתחומי העסקים או התעשייה.

חברה חיצונית תמדוד את איכות ההוראה

מהלך משמעותי נוסף שמופיע בהצעת חוק ההסדרים הוא הקמת חברה חיצונית למדידה ודירוג של איכות המחקר וההוראה במוסדות להשכלה גבוהה. הערכותיה של החברה ישפיעו על אמות המידה לתקצוב המוסדות להשכלה גבוהה. החברה תפרסם הערכות תקופתיות של איכות ההוראה והמחקר במערכת ההשכלה הגבוהה. הערכת המוסדות תהיה מבוססת על "מיקור חוץ" באמצעות מומחים בינלאומיים שאינם מקבלים שכר מהמוסדות להשכלה גבוהה.

עד היום, הערכת האיכות של המוסדות להשכלה גבוהה נעשתה בעיקר על ידי המוסדות עצמן. גם בשנה שעברה ניסה האוצר לקבוע בחוק ההסדרים הקמת חברה חיצונית להערכת המחקר וההוראה, אך מערכת ההשכלה הגבוהה התנגדה לכך בתוקף. באוניברסיטאות רואים במנגנון כזה פגיעה חמורה בחופש האקדמי, והכפפה של המחקר לשיקולים זרים.

אלא שהצעת האוצר מותחת ביקורת על המנגנון הנוכחי לתקצוב מערכת ההשכלה הגבוהה. "ות"ת, שאחראית בראש ובראשונה על הקצאת התקציבים למוסדות להשכלה גבוהה, מנוהלת על ידי הרכב בו קיים רוב ברור לנציגי האוניברסיטאות". בנוסף נאמר בהצעה ש"ות"ת מתנהלת שלא על פי כללים ברורים, בין היתר, בדבר חובות נושאי המשרה בה, מנגנונים לנטרול ניגודי עניינים וחובות דיווח לציבור".

לדברי הפרופ' יצחק גלנור מהאוניברסיטה העברית, לשעבר נציב שירות המדינה וסגן יו"ר מל"ג, "מן ההצעות משתמע לדעתי רצון להמשיך ולפגוע בהשכלה הגבוהה, כלומר בחוסנה המדעי של מדינת ישראל. חוק ההסדרים הוא האמצעי הלא נכון להציע רפורמות בנושאים שאנשי האוצר מבינים בהם מעט מאוד".

לדברי גלנור, "ההשכלה הגבוהה בהידרדרות כתוצאה ישירה ממדיניות משרד האוצר שהקטין באופן עקבי את השתתפות המדינה בתקציב ההשכלה הגבוהה. ההצעה של אגף התקציבים היא המשך המגמה הזו, והיא גם שואפת להשליט על מוסדות ההשכלה הגבוהה את השקפת העולם הכלכלית של האוצר. הות"ת אכן זקוקה לרפורמה, אבל עיקרה צריך להיות ביצור מעמדה העצמאי כלפי אגף התקציבים כך שתוכל למלא את תפקידה ולתקצב את כל המוסדות על פי אמות מידה אקדמיות".

תגובת מל"ג/ות"ת להצעות חוק ההסדרים: "המועצה להשכלה גבוהה והוועדה לתכנון ותקצוב קיבלו לידיהן את הצעות אגף התקציבים במשרד האוצר בנוגע לחוק ההסדרים רק היום. מקריאה ראשונה של ההצעות ניתן לשים לב כי מדובר בהצעות שחוקות וממוחזרות שכבר הועלו על ידי אנשי אגף התקציבים בשנים עברו ולא זכו לתמיכת ממשלות ישראל. יש בהצעות אלה כדי לפגוע בעצמאות ות"ת ומל"ג, עצמאות זו מהווה אבן יסוד בהישגי מערכת ההשכלה הגבוהה ומעמדה הבינלאומי של ישראל".

סגור חלון